

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Облік і оподаткування» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено в **1 семестрі 2023-2024 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **11 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Облік і оподаткування» за критерієм «**Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу**» наведено на рисунку 1.

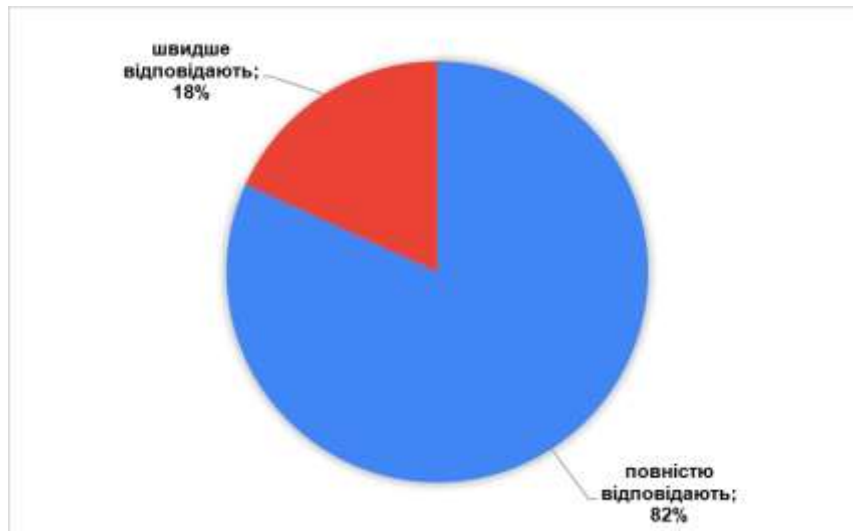

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Здатність до аналізу і синтезу	2
Базові загальні знання	3
Засвоєння основ базових знань з професії	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	2
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	3
Елементарні комп'ютерні навички	4
Дослідницькі навички і уміння	5
Прийняття рішень	6
Здатність до критики та самокритики	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	0	18,2	18,2	63,6
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	0	0	27,3	72,7
Стратегічне мислення	0	9,1	9,1	45,5	36,4
Націленість на кінцевий результат	0	0	9,1	27,3	63,6
Здатність працювати в колективі, команді	0	9,1	0	36,4	54,5
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	9,1	0	54,5	36,4
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	0	27,3	72,7
Навички управління персоналом, колективом	9,1	0	9,1	45,5	36,4
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	9,1	18,2	18,2	54,5
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	0	18,2	0	81,8
Ведення ділової документації	9,1	0	9,1	9,1	72,7

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5, по 100%) наступних якостей та навичок випускників: «рівень базових (професійних) знань і навичок», «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання».

Меншими балами оцінили наступні критерії (мінімальна сума відсотків за балами 4 і 5) – «ерудованість, загальна культура, комунікабельність» (72,7%).

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Облік і оподаткування» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 – Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Облік і оподаткування» (у відсотках)

Критерій оцінювання	%
Співвідношення теоретичної і практичної частини	91
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	73
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	91
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	73
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	36
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	45
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	82
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	18

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Облік і оподаткування» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (91%);
2. Співвідношення теоретичної і практичної частини (91%);
3. Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін (82%);
4. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (73%).
5. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (73%).

Тому, при перегляді освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показали 91% - ву позитивну відповідь (рис. 2).

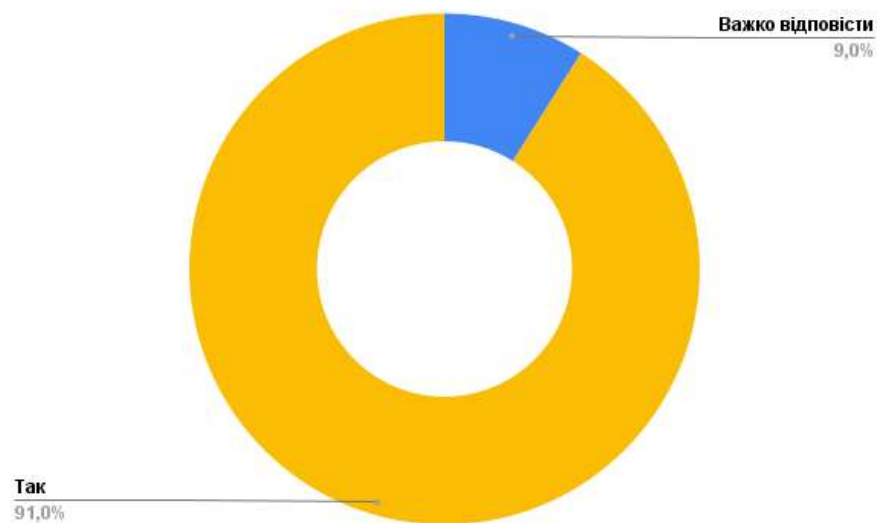

Рис. 2. Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми.

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу*
- Етика спілкування, Трудове та господарське право, Облік в зарубіжних країнах;
- *необхідно вивести з освітнього процесу*
- Оціночна діяльність, Соціальна психологія.

Інші пропозиції від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Облік і оподаткування»:

- збільшення аудиторних годин у семестрі для практичних та лекційних занять.

Висновки

Моніторинг якості освітнього процесу за ОПП «Облік і оподаткування» показав, що викладачі досить високо оцінюють організацію освітнього процесу за даною освітньо-професійною програмою. Так 82 % опитаних відзначили, що знання випускників зі спеціальності повністю відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу і 18 % - швидше відповідають.

Більшість викладачів вважають найбільш важливими компетентностями випускника для роботи за фахом: застосування знань з професії на практиці, здатність до аналізу та синтезу, здатність до навчання та породження нових ідей (креативність).

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників свідчить про те що, здобувачі вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» показують високий рівень базових (професійних) знань та навичок, націленість на професійний розвиток та кар'єрне зростання, володіння інформаційними та комунікаційними технологіями та ведення ділової документації. В той же час недостатньо сформованими є такі компетентності як: стратегічне мислення та навички управління колективом, здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці (на 5 балів сформованість цієї компетентності оцінили тільки 36,4% викладачів відповідно), які можна віднести до категорії soft skills.

Респонденти зазначили що найбільш важливими складовими освітньо-професійної програми є: співвідношення теоретичної і практичної частини; спрямованість дисциплін на майбутню професію; доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін, зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисципліни, обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи). 91 % опитаних вважають необхідним залучати до розроблення та модернізації освітніх програм роботодавців.

З урахуванням даних моніторингу та зроблених зауважень пропонується:

1. Приділити більше уваги формуванню навичок soft skills та компетентностям які, на думку опитаних респондентів, є недостатньо сформованими у здобувачів вищої освіти за ОПП «Облік і оподаткування»

(вміння вести ділову документацію, володіння навичками управління персоналом, колективом, здатність працювати в колективі, команді та ефективно представляти себе й результати своєї праці, ерудованість, загальна культура, комунікабельність та інші).

2. При оновленні освітньо-професійної програми врахувати зазначені складові, які були відзначені як найбільш важливі.

3. Залучати роботодавців до обговорення проекту та періодичного перегляду діючої ОП «Облік і оподаткування» через наступні заходи та процедури: участь у круглих столах, науково-практичних заходах, комісіях до кваліфікаційних атестаційних екзаменів, сприяння у проведенні навчальних та виробничих практик, керівництво дуальним навчанням здобувачів ВО тощо з внесенням пропозицій із застосуванням Google форм.

4. Розглянути доцільність:

- введення до освітнього процесу таких освітніх компонент, як: «Етика спілкування», «Трудове та господарське право», «Облік у зарубіжних країнах»;

- вилучення з освітнього процесу таких освітніх компонент, як: «Оціночна діяльність» та «Соціальна психологія»;

- збільшення аудиторних годин для практичної та теоретичної складової освітніх компонент циклу професійної підготовки.

Гарант ОПП «Облік і оподаткування» за першим (бакалаврським) рівнем освіти, к.е.н., доцент

Анна КОСТЯКОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ, к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР